

Västerbrogatan Söderströmska tomten

I ett annat blogginlägg skrev jag om Söderströmska tomten i hörnet Västerlånggatan – Västerbrogatan, hittade en annan bild som är fotograferad ifrån Wiskaholms tomt över Viskan. Man ser att det var ett ganska stort hus ändå som gränsar till tre gator. Denna bild är fotograferad år 1910 och man ser hur sliten byggnaden är. Som jag skrev tidigare så ska detta vara stadens första "stöphus" som uppfördes omkring år 1830. Det var en familj som hette Uggle som uppförde denna byggnad enligt Rydins byggteknik som var av kalkbruk. Byggnaden revs strax efter denna fotografering, runt år 1911, då nästa byggnad stod klar på denna plats år 1913. Det var Kungl Telegrafstyrelsen i Stockholm som byggde denna fastighet.

Foto Glenn Murberg

Så här såg tomten ut när jag var på fotorunda år 2015 och som jag skrev innan så är det en vacker byggnad som jag uppförde på denna tomt men man borde tänkt på att spara någon mer av de stöphus som byggdes i Borås. I dag finns det bara ett sådant hus kvar och det ligger intill Viskan på Skaraborgsvägen precis vid Kungsbron. Jag har för mig att bärgningskåren höll till där för ett antal år sedan, kan det ha varit i slutet av 1970-talet. Vi får hoppas att detta stöphus får stå kvar i många år till, då har vi i alla fall ett stöphus kvar i Borås. Här är lite mer fakta om stöphus, det var fabrikör Carl Gustaf Rydin som presenterade en teknik år 1834 att framställa Gjutna kalkbrukshus, så kallade stöphus.

De första stöphusen uppfördes mellan 1828 och 1832 i Rydins hemstad Borås. Även i Stockholm byggdes tidigt flera gjuthus efter Rydins konstruktion. 1837 uppfördes ett bostadshus med fyra lägenheter och tillhörande fähus. När Rydin presenterade sin teknik ifrågasattes om det inte fanns någon risk att de ingjutna stolparna skulle ruttna. Rydin betvivlade detta och menade att det inte skulle spela någon roll sedan väggarna väl hårdnat. Det visade sig dock att han hade fel. Stolparna sög upp fukt från murbruket och ruttnade, och följden blev att väggarna sprack. Husen hade även rykte om sig att vara kalla och osunda som bostäder. 1876 uppfördes det sista stöphuset efter Rydins modell vid Dannemora. Vid mitten av 1800-talet blev ladugårdar uppförda med en gjuten stomme av kalkbruk och sten mycket populära i hela Sverige. Dessa hade till skillnad från Rydins hus inte några stolpar ingjutna i väggarna.